

SOKSZOROSÍTÓ IPAR

A BUDAPESTI SOKSZOROSÍTÓK IPARTESTÜLETE HIVATALOS LAPJA

MEGJELENIK MINDEN 10-ÉN ÉS 25-ÉN
BUDAPEST, 1944. JÚNIUS HÓ 10-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 16.
ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY ÉVRE 7 P. TAGOK A LAPOT INGYEN KAPJÁK

Könyvsátrak előtt

Csütörtök reggelre egymásután ütöttek fel sátraikat a különböző könyvkiadócégek, könyvkereskedések, társadalmi és kulturális egyesületek. Nagy érdeklődéssel nézte a közönség a sátrak állványaira helyezett könyveket, a magyar szellemi élet legfrissebb terméseit, az ötödik háborús esztendő mintegy 50 kötetét.

A közönség az első napon nagyrészt csak tájékozódott a könyvnap kiadványairól, az árakról, a könyvek meglepően szolid kiállításáról. A legtöbb példányban 10-15 pengőnél nem drágább könyvek találtak vevőre. A reprezentáns magyar írók közül a várnál kevesebben jelentek meg s talán ez az oka, hogy a vásárlás vontatottan indult.

Az egyik legnagyobb sátor a Szent István Társulat főüzlete előtt áll, ahol Schütz Antal, Kinizsi Andor, Dénes Gizella művei állnak az érdeklődés központjában.

Az Athenaeum díszes sátra a Nemzeti Színháznál áll. Kállay Miklós, Kodolányi János, Mécs László, Nyírő József, Pasuth László, Jankovics Ferenc, Sinkó Ferenc és még sok más gyönyörű munka sorakozik egymás mellett. A színház másik felén a Stádium szép sátra kínálja portékáját Bibó Lajos, Szitány Zoltán, Lakatos Vince, Szilárd János, Kenesse Erzsébet, Marschalkó Lajos.

Az Új Idők könyvsátránál Herczeg Ferenc munkái mellett igen nagy érdeklődéssel szemlélik Surányi Miklós, Bókay János, Rab Gusztáv műveit.

A Magyar Irodalompartoló Társaság irodalmi bizottsága most döntött 10.000 pengős nagydíja ügyében, melyet — mint ismeretes — a márciusi közgyűlés egy, a könyvnapon megjelenő mű szerzőjének ígért oda. A könyvnapon megjelenő munkák közül a bírálóbizottság kiválasztotta azt, amelyik a társaság alapszabályainak és követelményeinek megfelel és a társaság 10.000 pengős nagydíját egyhangúlag a kiváló kolozsvári tudósnak, László Gyulának. A honfoglaló magyar nép élete című munkájá-

A hulladékpapiros fontossága

A papirellátás háborús életünk legidősebb kérdései közé tartozik és komoly gondokat okoz a papirgazdálkodás irányítóinak. Ennél az oknál fogva mind nagyobb jelentőséget kap a hulladékpapír összegyűjtésének megszervezése, mint egyik értékes forrása országunk papirellátásának. Erről az időszerű kérdéstről *Ferdinandy Geyza* min. műszaki főtanácsos május 5-én érdekes rádióelőadást tartott és mint a kérdés alapos ismerője, a nagyközönséghez fordult, hogy tájékoztassa a hulladékpapiros gyűjtésének fontosságáról, nemzetmentő feladatáról.

Előadásában rámutatott arra, hogy papiros nélkül még a békebeli élet sem volt elképzelhető, mennyivel fontosabb szerepe van a mostani háborúban a papirosellátásnak, amikor a papiros a közszükségleti célon kívül hadiipari érdeket is szolgál. Mellé pedig nemcsak a hadsereg igényel nagyobb mennyiségű papirost, hanem a polgárság papirosszükséglete is emelkedik. Gondoljunk csak a fokozottabb légiveszély által megnövekedett elsőtétítőpapirosra, az oltóhomok tárolására szolgáló sokmillió papírzacsókra, mint életünk, vagyonunk és egészségünk megóvásának fontos kellékére. Azonkívül a bombatámadások következtében tönkrement ablaküvegek pótlására is lejjebb a papiroslemezek váltak be.

Természetesen az ilyen papirosfélékhez elsősorban nyersanyag kell, hogy a felszaporodott igények kielégíthetők legyenek. Ennek legfontosabb nyersanyaga a cellulóze, mely csak részben fedezhető hazai termeléssel, javát külföldről kell behozni. Amíg hazai előállítása szén-igényel, külföldi behozatala már szállítószerzőkön kívül devizasükséglettel jár, ami viszont csak elsőrendű élelmiszerek és iparcikkek útján szerezhető meg. Nemzetgazdasági érdek tehát, hogy a papirosgyártó ipar cellulóze-szükségletét lehetőleg csökkentjük. Ez azonban a felfokozott igények kielégítése mellett csak akkor lehetséges, ha a hiányt a megfelelő mennyiségben rendelkezésre álló hazai nyersanyaggal pótoljuk. Ez a másik hazai nyersanyag pedig a *hulladékpapiros*, mely mind papiros, mind papiroslemez gyártására egyaránt jól felhasználható.

Jelentőségét mutatja az is, hogy a papirgyártóipar a háborús évek folyamán mindig nagyobb és nagyobb mennyiségű hulladékpapirost használ fel. Amíg a háború első évében a gyártáshoz használt rostanyagok csupán negyede volt hulladékpapiros és felerésze cellulóze, addig a további években ez az arány fokozatosan eltolódott, annyira, hogy az elmúlt esztendőben a cellulóze is, a hulladékpapiros is már egyharmada volt az összes felhasznált rostanyag. Ezek az adatok indokolták teszik a belföldön található hulladékpapír minél nagyobb mennyiségben való összegyűjtését. Ennél az oknál fogva az iparügyi miniszter felügyelete alatt álló és altruista alapon működő egykéz, a Magyar Papirosipari Nyersanyagbeszerző, esztendőnk óta fáradhatatlanul tevékenykedik azon, hogy a papirellátás zavartalan legyen, s ennek a célnak érdekében minden esztendőben papirosnapokat rendez. Az elért eredmény amellet szól, hogy a helyes szervezőmunka megtermi értékes gyümölcsöt. De a kormányzat is megtesz minden intézkedést az eredményes munka érdekében, ezt célozta az iparügyi miniszter múlt évi rendelete is, amely kötelezővé tette a házfelügyelőknél a hulladékpapiros összegyűjtését és ezzel elősegítette a gyűjtést.

Ez a rendelet egyébként a Papirosipari Nyersanyagbeszerzőt is komoly feladat elé állította, mert arra kényszerítette, hogy bizományosai útján a szó szoros értelmében háztól-házra járva szervezze meg a háztartási hulladékpapiros gyűjtését. A sok akadállyal és fáradsággal járó gyűjtés a mai nehéz fuvarozási viszonyok mellett is kielégítőnek mondható. Jellemzőül csak annyit, hogy amíg 1940-ben, 1941-ben és 1942-ben a háztartásokban havonta átlag 150—200.000 kg hulladékpapiros gyűlt össze, addig az említett rendelet folytán és a mind szélesebb körre kiterjedő szervezés útján a gyűjtés kb. havi 500.000 kg-ra emelkedett, ami tehát a növekedés 100 százalékát is meghaladta és a gyűjtést lebonyolító házfelügyelőknél kb. 35.000 pengő külön jövedelmet jelentett.

A múlt esztendőben tartott papirosnapok eredménye 1.000.000 kg hulladékpapír volt és reméljük, hogy a most lefolyt gyűjtés ezt az eredményt is felülmúlja. Erre megvan a lehetőség. Ugyanis a tapasztalat azt mutatja, hogy még mindig sok az olyan háztartás, amelyik a mindennap összegyűlő hulladékpapirost lakásá-

ban tárolja és ezt nem bocsátja a házfelügyelő, illetve a gyűjtő rendelkezésére. Így ez a mennyiség nem tér vissza a termelésbe. De a papirosnapoknak ezt a papiros tömeget is meg kell mozgatnia.

Ezeknek összegyűjtése volt a május 8—12-ig országsszerte rendezett papirosnapok célja, e napok sikere pedig az állam érdekén kívül minden háztartás és iroda saját jólfelfogott érdeke is — mondta a papirosügyek kormánybiztosa.

Ferdinandy Geyza tanulságos előadását a háziasszonyokhoz intézett szavai-val zárta, kérve, hogy a lakásokban összegyűljön és nélkülözhető papiroshulladékot, régi iratokat, használhatatlan füzeteket, könyveket, elolvasott újságokat gyűjtsék össze és a jelentkező gyűjtőknek adják át. A jelenlegi súlyos napokban ugyanis annyi gondban van részünk, csökkentsék ezt azzal, hogy munkahelyünkön, lakásunktól távol legalább az a tudatunk legyen, hogy ha megszólalnak a szirénák és családunk az óvóhelyen keres menedéket, a légítámadások alatt gazdátlanul álló vagyonunk veszélyeztetettsége mégis annnyival csökkenjen, hogy nincs otthon tűzveszélyt növelő papiroshulladék.

Z. Gy.

val nyerte el a kiváló tudós ezt a jelentős nagydíjat.

A könyvnap legnagyobb sátrát a levente ifjúság állította fel. „Leventék a magyar irodalomért tudománnyal és fegyverrel” című felírás díszíti a sátor homlokzatát. Most tűnik ki, hogy milyen nagy anyaggal rendelkezik a levente-ifjúság.

A Szervita-téren még a Magyar Királyi Haditudósító osztálya a harctereket járt írók gazdag anyagát mutatja be a közönségnek.

A kiadói ipar engedélyhez kötése

A 10.740/1944. M. E. számú rendelet értelmében a kiadói iparjogosítványok június hó 30-ával hatályukat veszítik és a jövőben a kiadói ipart csak az gyakorolhatja, akinek a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a miniszterelnökkel (sajtó ügyek m. kir. kormánybiztosa) egyetértve előzetesen külön engedélyt ad. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy az iparengedély megadásáért a kérelmet az elsőfokú iparhatóságnál kell sürgősen benyújtani, mégpedig a Magyar Könyvkiadók és Könyvkereskedők Országos Egyesületénél (Budapest, IV., Magyar-utca 50) beszerezhető nyomtatványok felhasználásával. Vidékiek a nyomtatványokat az illetékes kereskedelmi és iparkamaránál igényelhetik.

Bombakárosultakat segítő szolgálat a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában

A légítámadások következtében kárt szenvedett kereskedők és iparosok megsegítése végett a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara bombakárosultakat segítő szolgálatot vezetett be. Ez a szolgálat két nagy ügykörre, nevezetesen tájékoztatásra tagozódik. A tájékoztatás célja az, hogy a károsultaknak útmutatással szolgáljon mindazokban a kérdésekben, amelyek a légítámadások következményeiként felmerülhetnek. A támogatási ügykörbe indokolt esetekben a hivatalosan nyújtott támogatáson felül bekapcsolódik a fedezetnélküli kisipari és kiskereskedői hitelakció, a keresztény kereskedői hitelakció, valamint a kamarának a keleti harctér sérülteinek új életpályára való kiképzésével foglalkozó szervezete is.

A kamarához forduló kártszenvedett kereskedők és iparosok tehát minden tekintetben megfelelő felvilágosítást és adott esetben továbbműködésükhöz szükséges támogatást nyerhetnek.

A légítámadások sérültjei új életpályára való kiképzés iránti kérelmükkel ugyancsak bizalommal fordulhatnak a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarához.

Csöndes jubileum

A világháború legelkeseredettebb küzdelmeinek ötödik esztendejében, amikor szemünk előtt játszódik le a világtörténelem legnagyobb drámája és amikor minden erőnk latbavetésétől és küzdeniakarásától függ boldogabb jövődönk kivívása, nem sok időt vesztegethetünk másodrangú kérdések megvitatására. Mégis a tovarohanó idő most váratlanul olyan esemény közepébe sodort, amely mellett nyomdászber nem haladhat el szótlánul és amely a nagy harci zajban egy pillanatnyi megállást parancsol. Ez az esemény pedig a Linotype-szedőgép megteremtésének hatvanadik esztendeje.

Csodálatos valami, hogy a világ két legjelentősebb feltalálójának bölcsője éppen abban az országban ringott, amelyben az ünneplés csendes szavát most elnyomja a fegyverek és ágyúk zaja. A két feltaláló közül az elsőt: Gutenberg János 500 éves jubileumát alig néhány esztendővel ezelőtt ünnepelte a világ egyetemes nyomdászága. A másik nagy német feltaláló: *Ottmár Mergenthaler*, akinek nevéhez fűződik az első tökéletes soröntő szedőgép feltalálása és ez a bámulatos találmány most érkezett el hatvanéves jubileumához.

Ez az ünnepélyes alkalom eszünkbe juttatja, hogy Gutenberg János volt az, aki mozgatható betűivel és a könyvnyomtatás feltalálásával szárnyakat adott a gondolatnak, közkinccsé tette a tudást, amely addig csak egyesek kiváltsága volt. De bármilyen nagy jelentősége volt is a másolóharátok betűi nyomán létrekelt könyvnyomtatásnak és bármilyen gyorsan ismerték is fel az uralkodó egyházak a nyomtatott szó erejét, csodálatosképpen túl lassan következett be annak mester-ségbeli tökéletesedése. Több mint négyszáz esztendőn keresztül a betűszedés módja úgyszólván alig változott, következésképpen a könyv előállítására is magas maradt. Pedig mindenki tudta és érezte, hogy a gyorsajtó feltalálása után a szedés előállításában is gyökeres változásnak kell bekövetkeznie és a mindjobban felfokozódó igényt más módon kell kielégíteni. Évszázadoknak kellett elmúlnia, amíg ráeszméltek, hogy a szedés gyorsabb előállítási módja csak mechanikai úton lehetséges.

Az emlékezés csöndes perceiben nem időzhetünk el azok nevei mellett, akik vagyunkat, egészségüket és sokszor életüket áldozták a nagy cél megvalósítása érdekében, pedig ezek igen tekintélyes számot képviseltek. Csak végső megoldására mutathatunk rá, amelynek megteremtője — bármily furcsán hangzik is — a véletlen volt.

A véletlen volt az, amely ezúttal a szakmától egészen távolálló kis órásinast választott ki az eszme megvalósítására. Addig, amíg szakemberek, a nyomdászat-

HOHLBAUM FERENC		TELEFON:
BUDAPEST, VI, DESSEWFFY-UTCA 37.		120—961.
TAVIRATI CIM — TELEGRAMM-ADRESSE: PERFECTA BUDAPEST.		
K É P V I S E L E T E I M :		
ROCKSTROH-WERKE A. G., Heidenau, nyomdagépek.		
E. T. GLEITSMANN, Dresden, nyomdafestékek.		
G. W. BERGNER, Berlin, „Druckbestäuber” nyomtatványszárító-készülék.		
JOHNE-WERK, Bautzen, gyorsvágógépek.		
HERFURTH & HEYDEN, Leipzig, drótfűzőgépek.		
A. GUTBERLET & CO., Leipzig, cérnafűző-, összehordó- és hajtogatógépek.		
NEIPA-WERK, Wurzen, dobozgyári gépek.		
WILHELM KERREN, Düsseldorf, papírgyorsfűrógépek és összehordóasztalok.		
MICHAEL HÖRAUF, Düsseldorf, distributeur- és szalvétakészítógépek.		
Gyártmányaim: Számozógépek, perforálógépek, könyvkötőprések, papírlemez-ollók, könyvhátgömblyítógépek, riccelógépek, anilin szalag- és hengerpapírnyomógépek.		
Speciális fűző-, számozó- és perforálógép javítóüzem. ::: Nagy raktár könyvkötészeti, dobozgyári és egyéb papíripari gépekből.		

Bombakárosultaknak

	Pengő
Eddigi gyűjtésünk	6.215.50
Patria-nyomda	3.000.—
Kämpfner Andor	50.—
Összesen	9.265.50

Hírek

Dr. Felkay Ferencet, a székesfőváros kitűnő ny. tanácsnokát a Selyem- és Gyapjúárugár Rt. vezérigazgatójává választotta meg. Felkay tanácsnok, aki hosszú éveken át nagy megértéssel és szeretettel támogatta a sokszorosítóipar érdekeit, széleskörű gazdasági tapasztalatait új állásában is bizonyára hasonló eredménnyel fogja érvényrejuttatni.

Arany Károly előadói megbízatása. A sajtóügyek m. kir. kormánybiztosa Arany Károly urat bízta meg a 11.000/1944. M. E. sz. rendelettel kapcsolatos előadói teendőik ellátásával.

A sajtóügyek m. kir. kormánybiztosa a miniszterelnök rendelkezése ezeitől összesen 185 időszakos lapot tiltott be. Ezenkívül 8 budapesti, 7 vidéki napilap és egy hétfői lap szűnt meg.

A sajtóügyek m. kir. kormánybiztosa, a Budapesti Közlöny 123—124. számában közöltett alábbi nyomdávállalatok részére, felfennmaradt munkáik befejezésére időleges hatályal működési engedélyt adott.

Bichler-nyomda, vállalati vezetője: Kulcsár Andor; Alpha-nyomda, váll. vez.: Barcza László; Belvárosi-nyomda: Barcza László; Mercur-nyomda: Bagits Nándor; Müller Mózes-ny.: Bagits Nándor; Viola és Geisst-ny.: v. Szénássy Béla; Földes, Wágner és Társa: ifj. Kellner Ernő; Karczag Vilmos: ifj. Kellner Ernő; Pfeiffer Jakab: Grega Nándor; Kardos Lipót: Koncz János; Marosi. Pilitzer és Ragó: Koncz János; Kánitz C. és Fiai: Dolp Károly; Leiner Henrik: Puskás István; Nagy Sándor: Puskás István; Silcer és Társa: Nedeczky László; Gács és Szűcs: Nedeczky László; Szepes és Társa: Nedeczky László; Budapesti-nyomda: Mátravölgyi János; Schwartz Bernát: Mátravölgyi János; Fischer Béla: Sefcsik Mihály; Dénes és Társa: Goliát János; Dobó Pál: Andrássy Győző; Minerva-nyomda: Győry Aladár; Krakauer Lajos: Hunyár Tibor; Bartha és Guth: Balogh Barna; Officina kft.: v. Macgittay Antal; Pollák Sándor: Kripinger Ernő;

hoz közelálló személyek foglalkoztak a betűszedés meggyorsításával, az eredmény többé-kevésbé csütörtököt mondott. A legtöbb találmánynak az volt a tragédiája, hogy akkor vált használhatóvá, amikor egy tökéletesebb már megelőzte.

Ottmár Mergenthalernek kellett megszületnie, hogy a betűszedés munkája meggyorsuljon és megnyíljon az út a tudomány, az irodalom és a művészet széleskörű terjesztésére. Az ő neve és felbecsülhetetlen értékű munkája megérdemli, hogy találmánya megszületésének hatvanadik esztendejében szerény emléket állítsunk és néhány szóval méltassuk azt a roppant teljesítményt, amelynek szülőanyja a véletlen volt.

Ottmár Mergenthaler 1854 május 11-én született a württembergi Hachtel városkában és később nagybátyjához került Bieligheimbe, ahol mint kis órásinas élte a maga egyhangú, szürke kisvárosi életét. Úgy látszott, hogy egész élete ebben a környezetben pereg le, ahol mint kitűnő segéd, talán mint tisztas órásmester szerez magának tekintélyt, ha az akkor Európaszerte divó nagy vándorlások kísértésbe nem ejtik. De az utazási láz őt is magával ragadja és 1872 őszén áthajózik Amerikába. ahol tanítómestere fivérének washingtoni gyárában köt ki. Ebben az időben mind Európában, mind Amerikában már erősen folynak a kísérletek a betűszedés mechanizálására, sőt itt-ott biztató eredmények is mutatkoznak, aminők például az egyes betűket szedő Thorne- és Kastenbein-féle gépek voltak.

Mergenthaler minderről úgyszólván semmit sem hallott abban a villamosági készülékek gyárában, ahol dolgozott. Talán sohasem kerül kapcsolatba a nyomdászattal, ha az a bizonyos Véletlen egy szép napon nem kopogtat ajtaján. Ez pedig 1876-ban következett be, amikor Moore T. Charles megbízza, hogy írógépet építse át litográfiai átnyomás céljára. Közél egy esztendőn át foglalkozott e feladat megoldásával és elmélyülő munkája közben ébredt fel benne az a gondolat, hogy az itt szerzett tapasztalatokat milyen kitűnően fel lehetne használni a betűszedés gépi megoldására.

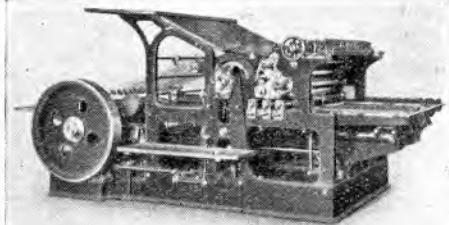
A gondolat maga tehát el volt vetve, most csak gondozni, ápolni, kellett, hogy kalásza szökkenjen és termést hozzon. Ekkor segítségül jött ugyancsak Moore újabb megbízatása: a stereotípiái patricákat sajtoló gép megépítése. Majdnem egy esztendeig fáradozott ezzel is, mely idő alatt Mergenthaler sok újabb tapasztalatot szerzett ahhoz, hogy a terv kivitelre kerülhessen.

További munkája és beható tanulmányozása során rájön arra, hogy a betűszedés gépi megoldásához a stereotípiái eljárás nem alkalmas és ekkor kezd legelőször kísérletezni úgynevezett rézmatricák sajtolásával. Miután az egyes matricák előállítására nagyon megrágtotta volna a gép beszerzési költségeit, úgy segített ezen a bajon, hogy egy fémplácába sajtolt bele több egyenlő vastagságú betűt. Viszont a matricasajtoló gép öntési módját teljesen módosította és olyan mechanizmust szerkesztett, amelynek külön öntőkatlana volt és az ebben alkalmazott dugattyú préselte bele a híg ölmot a sor szélességének megfelelő öntőformába. Gépének megépítésével 1884 július 26-án lett készen és ez a dátum jelentette a Linotype megszületését.

Elképzelhetjük, hogy ezt a csodagépet milyen ámulattal szemlélhette az a tizenkét személy, aki a bemutatás alkalmával egybegyűlt a baltimorei Lane-bank egyik kis munkatermében. És amikor Mergenthaler elindította a gőzzel hajtott szedőgépet és a sor lebillentyűzése után megjelent az első csillogó olomsor, melyez meglepetést váltott ki a bámulók sorában. Bár ez az első géptípus még meglehetősen primitív volt, sorszerűségének maximuma mindössze 23 angol ciceró volt. kizárókei mellé pedig még másik vékonyabb kizáróanyagot is kellett tenni, mégis ez a találmány az első olyan szedőgép megszületését jelentette, amelynek tökéletes osztógépe volt és működtetéséhez csupán egy személyre volt szükség.

Tehát a véletlen közbenjárásával megoldódott a betűszedés meggyorsításának évszázados kérdése és ma, hatvan esztendő távlatából is bámulattal gondolunk a feltaláló zseniális találmányára, amelynek pontos működése és aprólékosan finom kidolgozása azt sejteti, hogy ilyesminek megépítésére csak egy óras volt

VELOX GYORSSAJTÓK
AUTOLANG AUTOMATIKUS GYORSSAJTÓK

"VELOX"

GYORSSAJTÓ

LÁNG L. GÉPGYÁR RT. BUDAPEST

Vezérképviselő: LÁNCZI LÁSZLÓ okl. gépészmérnök

BUDAPEST, V., VILMOS CSÁSZAR-ÚT 60. TELEFON: 122—367.

Kő- és könyvnyomdai festékek

LUZ
FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, XIV.,
ÖRNAGY-UTCA 4.
TELEFON: *297—229.
Városi lerakat:
VI., Vörösmarty-utca 25.

képes. A nagyjelentőségű találmány számára természetesen rövidesen megnyílt az út a világ valamennyi számbajöhető városába és a hatalmas térhódítás és üzleti siker arra készítette a feltalálót, hogy gépét tovább javítsa, tovább tökéletesítse.

Távirati rövidséggel szólunk a hódító út egy-egy állomásáról, mint a jubiláns Linotype-gép jelentős mérföldkövéről:

1885. Mergenthaler szabadalmaztatja találmányát Németországban.
 1886. Washingtonban megépíti az első külön matricákat szedő gépet.
 1887. Wilbur Stephen Scudder munkatársa lesz Mergenthalernek.
 1888. Kiválik a Linotype-gyárból és önálló gyárat alapít, amelyben megépíti új modelljét, a rézsútosan fekvő betűtáras szedőgépet.
 1890. Ebben az esztendőben készül el a „Simplex”.
 1893. Munkatársa: Scudder piacra hozza a „Monoline”-szedőgépet.
 1895. Németországban elkészül az első Linotype.
 1896. Négy szedőgép működik a berlini ipari kiállításon.
 1898. Az első Linotype-szedőgépet felállítják Berlinben.
 1899 október 23. Mergenthaler halálának napja és az első Linotype-gép felállítás a nagy feltaláló szülőhelyén.
 1907. Piacra kerül a kétbetűtáras szedőgép.
 1913. Scudder megépíti az „Intertype”-szedőgépet Amerikában.
 1914. A „Bugra”-kiállításon felállítják a Linotype csúcsteljesítményét: a négybetűtáras gépet.
 1926. A hirdetést szedő négybetűtáras gép megjelenése.
 1931. A legújabb továbbítószalagnélküli négybetűtáras Linotype-gép megjelenése.

Mindnyájan tudjuk, hogy Mergenthaler találmányával úttörő munkát végzett és nevét kitorölhetetlenül beleírta a nyomdászat történetébe. Azzal, hogy a kultúra terjedésének nagy szolgálatot tett és különösen azzal, hogy a szellemi termékek előállítását jóval olcsóbbá tette, neve és emléke örökké élni fog minden igaz nyomdász szívében. Tudjuk azonban azt is, hogy a fejlődés útját semmi sem akaszthatja meg. Háború után a szedőgépek minden bizonnyal további tökéletesedési folyamaton fognak keresztül menni, talán olyan átalakuláson, hogy a jövő generáció rá sem fog ismerni mai elődjére. De még akkor is elismeréssel fogunk visszaemlékezni az egykori „vaskollégára”, amely megjelenésével abban az időben bizony alaposan megremegtette a jó öreg aggódó nyomdász-szíveket és amelynek mostani hatvanesztendősi jubileuma sorsdöntő napjainkban is feléje fordítja szeretetünk melegét és iránta érzett őszinte tiszteletünket. *Z. Gy.*

Weisz Sándor; Kripinger Ernő; Kaszás és Frisch; Goliát János; Varga és Weisz; Goliát János; Papír-nyomda: Hunyár Tibor; Somogyi Tibor és László; Hunyár Tibor; Nádor-nyomda: Dr. Mórincz Miklós; Vészi és Stein: Dr. Mórincz Miklós; Najovits Samu; Tranger József; Breiner Elemér: Dr. Wessely Antal; Szemes és Eckstein: Urbányi István; Phöbus-nyomda: Németh Sándor; Fischer Ernő; Lombár László; Krausz Lajos; Lombár László; Hedvig Imre; Balázs István; Codex nyomdai műintézet: Okos Viktor; Pollacsek Jenő; vitéz Fodor Árpád; Wollner József; vitéz Fodor Árpád; Gárdos Miksa; Hajnal Ferenc; Rosenberg Aladár; Hajnal Ferenc; Zimmermann Miklós; Hajnal Ferenc; Klein Vilmos; Hajnal Ferenc; Türk-nyomda: Juracsek Ferenc; Kertész József; Kocsis Pál; Rusznák Lajos; Juracsek Ferenc; Központi-nyomda: Nagy Vince; Springer Gusztáv; Nagy Vince; Universum-nyomda: Nagy Vince; Bokor és Fischer; Palásti János; Merkantil-nyomda: Váradai János; Schultzy-ny.: Váradai János; Szent László-nyomda: Váradai János; Weitz Károly; Paár János; Duna-nyomda: Paár János; Phönix-nyomda: Váradai János; Simpon-nyomda: Dr. Szabó Dezső; özv. Bruck Ferencné: Dr. Ferenczi Béla; Kovács és Szegedi: Dr. Ferenczi Béla; László Károly; Dr. Ferenczi Béla; Otthon-nyomda: ifj. Szenes Ferenc; Ney László; Rubányi Vilma; Teván Andor (békéscsabai); Kiss Gábor; Bruchsteiner és Fia: Rácz Sándor. — Visszavonásig pedig az alábbi nyomdák működhetnek: Közlekedési-nyomda kft.: ifj. Kellner Ernő; Krausz J. és Társa: György Aladár; Vasadi és Vértesi: Hamar András; Spitzer-nyomda (kecskeméti): Fodor János; Kner Izidor (gyomai): Bernáth Gyula.

Locilleux Ch. és Társa Rt.

A VILÁG LEGRÉGIBB NYOMDAFESTÉK GYÁRA

IRODA ÉS RAKTÁR: IV., FERENC JÓZSEF-RAKPART 27.
 TELEFON: 269-635, 269-778. :: GYÁR: BUDAFOKON

Különlegességek: háromszínyomó- és könyvkötő-festékek.

BRAUN TESTVÉREK

BUDAPEST, VI., IZABELLA-UTCA 70.

TELEFON: 312-782.

Elvállalunk minden e szakmába vágó összes stereotypiai és galvanoplasztikai munkákat. Vidéki megrendelések soronkívül, utánvétellel eszközölhetnek.

GYORS ÉS PONTOS KISZOLGALÁS.

TÖMÖNTÖDE-GALVANOPLASZTIKA

T Y P O

GRAFIKAI ÉS KERESKEDELMI K.F.T.

Könyvkötészet és dobozgyári összes anyagok, vasznak, műbőrök, sűrűre, fehér és barna lemezek a/lándóan raktaron.

NEBIOLO BETÜÖNTÖDE

magyarországi képvisellete

BETÜK ÉS RÉZLÉNIÁK modern és gyakorlatias kivitelben, elsőrendű fémötvözetből.

TELEFON: 118-982. BUDAPEST, V., Ó-UTCA 4.

Nagyteljesítményű, de mégis olcsó és egyszerű

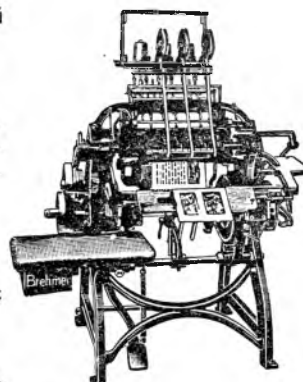
BREHMER CÉRNAFÜZŐGÉPEK

a legkisebb üzemben is kifizetődnek, mert tömegmunkára, valamint sortiment-munkárais felhasználhatók. Budapesten üzemben megtekinthetők.

Magyarországon képviseli:

KAUFMANN GYULA

Budapest, VII., Aréna-út 68. Tel.: 421-736.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Váradai Oláh László.
 Kiadja a Budapesti Sokszorosítók Ipartestülete, Budapest
 Telefon: 114-907, 115-957.

Tipográfiai Műintézet (F.: Marelich J.) Bathory-u. 18.

MAGYAR NYOMDÁSZ TÁRSASÁG

Hungarian Society of Printers

A kiadvány a Magyar Nyomdász Társaság által létrehozott

KÖNYVDIGITALIZÁLÁS

programja keretei között készült el.

Támogassa Ön is szakmai törekvéseinket,
tudjon meg többet Társaságunkról.

www.magarynyomdasz.hu/mnyt

Köszönjük támogatóinknak, tagjainknak,
akik hozzájárulásukkal, támogatásukkal
lehetővé tették a kiadvány
digitális formátumban
való megjelenését.

Őrizzük meg szakmai örökségünket!!